

Theodor Ussisoo

SAETÖÖD

„Rahvaülikool“
Tallinna.

M. Ovi.
Pärimis 24 märts 1923 a.

Th. Ussisoo

SAETÖÖD.

N° 252.

„Rahvaülikool“
Tallinnas.

SAETÖÖD.

P

uuuuu

autöö alal võib küll saetööd kõige kergemaks tunnistada ja selle tõttu võiks teda just esimeseks tööks meie algkoolides sisse viia. Saega töötamisel on see hea külg, et õpilane saagides käe ja silmade osavust omandab, sealjuures käelihakseid arendades, mida vast mõni teine töö sellel määral küll ei paku.

Tööd tulevad kas $\frac{1}{2}$ ehk 1 tollisest kuuse- või männilauast välja saagida ja siis naelte abil kokku lüüa, ning selle järele tingimata kas vesl- ehk aniliinvärviga üle värvida, või parem mõne ornamendiga kaunistada.

Niimoodi valmistud tööd sünnitavad õpilastele, selle peale vaatamata, et nemad hõõveldamata on, siiski palju lõbu ja rõõmu mängimise juures, iseloomis nende väiksematele vendadele ja õdedele.

Et siin suurem kogu mitmesuguseid töid on, mida kõiki läbi teha vist igas koolis võimalik ei ole, siis on vast kõige soovitamam, kui iga õpetaja oma heaksarvamise järele neist välja valib oma õpilaste jaoks teatud kogu, mida nad tema juhatusel valmistama peaksid.

Kui võimalust ja aega, siis oleks soovitatav, et lauakesed enne kokkuna-

lutamist kergelt hõõvliga üle silitaks, mis tööle palju meeldivama välimuse annaks.

Sarnased „Saetööd“ on koolikäsitöös alles viimasel ajal tirkunud ja Soomes ja Rootsis suurt poolehoidmist leidnud, ka Eestis loodetavasti.

Leht 1.

LILLEPOTI EHK PANNI ALUS.

1 sentimeetri paksusest männi- ehk kuuselaust 20 sent. pikkune tükk maha saagida sellele pulkade laiused peale märkida (joon. Nr. 1), ning siis üksikud pulgad välja saagida ja naelte abil kokku lüüa, nagu seda joon. Nr. 3. näitab.

Joon. Nr. 2. Valmissaetud pulk. Nr. 3. Lillepoti alus valmiskujul Nr. 4 ja 5. Otsavaade ja läbilõige.

Leht. 2.

JALA PÜHISVÕRE.

Tollisest (25 mm) lauast kuus 35 mm ehk soovi järele pikemat pulka valmistada, siis samapaksust lauast kolm aluspulka 3 sent. lauses saagida, neli pulkade jämeduses

vastavad õnarad sisse saagida, ja naelte abil aluspulkade külge kinnitada (Joon Nr. 9).
Joon Nr. 6. Jala pühisvõre valmiskujul.
Nr. 7. Eestvaade. Nr. 8. Jalavõre pulk. Nr. 9. Otsavaade.

Leht. 3.

NUKUPINK.

Nukupingi on kõik valmistamise võtted joonistustes (Nr. 10—14) ära näidatud.

Leht 4

LILLEPOTI ALUS.

Ühe sentimeetri paksusest lauast 20 ruut-sent. suurune tükk maha saagida ja sellele sirkliga kaarte abil tähtsentrumi (joon Nr. 15) kaheksanurk peale joonestada, ning siis sae abil joon Nr. 16 näidatud kujul nurgad ära saagida ja naelte abil aluse külge kinnitada.

Joon Nr. 18. Lillepoti eestvaade. Joon Nr. 17. Aluvaade.

Leht 5 ja 6.

NUKULAUAD.

Laua plaat ja põhi õhemast lauast ja keskmine post paksemast lauast välja saagida. Joon Nr. 23 oleva laua plaadi küljest saetakse nurgad ära ja kinnitakse naelte abil laua-jala toeks (Joon Nr. 22) nii et töö juures mitte ühte lauatükikest kaduma ei tohi minna.

Leht 7.

NUKU TUGITOOL.

Ühe sentimeetri paksusest lauast kaks tükikest 9×12 sent. välja saagida ja neile joon Nr. 26 näidatud kujul tugitooli külge peale joonistada. Et mõlemad küljed täpisealt ühesuurused tuleks, peaks mõlemad korraga pingi vahele pandama ja siis välja saagima, mis veel sellepoolest soovitatav on, et töö selle tõttu rutem edeneb.

Joon Nr. 24. Eestvaade. Joon Nr. 25. Küljevaade. Joon Nr. 27 ja 28 Pealt- ja altvaade.

Leht 8.

SOHVA.

Sohva valmistamise võtted on sarnased tugitooli omaga, ainult selle vahel, et sohvaval no põhi naelte abil niimoodi kinnitud, et tema ülesse ja alla liikuda võib, mis võimalust annab põhja all olevasse panipaika peita mõnda asja.

Leht 9.

NUKUSÄNG.

Sängi otsad samuti kaks korraga välja saagida ja külge- ja põhilaudadega naelte abil kokku kinnitada.

Leht 10.

NUKUTOOL.

Et nukutool ühest tükist ja ilma kokku-naelutamata, siis peaks tema ligi 6 sent. Jämedusest puutükist välja saagima, mis puu paksuse tõttu juba raskem töö on. Iseäranis hoolsust saagimise juures tarvitab ristonar põhja all.

Joon. Nr. 35. Tooli eestvaade. Nr. 36. Küljevaade. Nr. 37. Alivaade. Nr. 38. Perspektiivvaade.

Leht 11.

RÄÄSTAPUUR.

Räästapuuri on juba suurematest asjadest ja pakub kevadel soojalt maalt sissērännanud armsatele laulikutele kindlat ulualust. Räästapuuri, linnulava ja jala-pühisvõre võib väga hästi hõõveldamata lauast valmistada, kuna kõigil teistel asjadel võimaluse korral soovitatav oleks liht-hõõveliga vähegi krobedat korda maha hõõveldada.

Joon. Nr. 39. Räästapuuri eestivaade. Nr. 40. Puuri põhi, millest õhuaukud läbi lastud. Nr. 41. Puuri läbilõige.

Leht 12.

LINNULAVA.

Linnulava on samuti üks suurematest asjadest, mida lindude toitmise juures suvel kui talvel kasutada võib. Külje- ja katuse-

lauad 1 sent. paksusest ja nurgapostid 2 sent. paksusest lauast valmis saagida.

Joon. Nr. 42. Eestvaade. Nr. 43. Küljevaade. Nr. 44. Läbilõige.

Leht 13.

VANKRID.

Kõik silamaale läbivõetud asjad käsitsiasid kas majapidamise ehk laste mänguasju ja olid kõik sirgjooneliste saagimise võtete abil valmisitud, mida kõik õhukesest lauast valmistada võis. Neli viimast lehte on siin jällegi laste mänguasjade valmistamiseks määratud ja nimelt liikumise abinõudena. Et nüüsgustel liikumise abinõudel rataste väljasangimine lauast suurt raskust teeb, siis oleks soovitatav neld ümarguste kasepuu kaigaste otsast maha saagida ja selle järele ümarguste nache abil vankrite ehk kārude külge kinnitada. Jatkub aga töötõegjal sitkust ja soovi, siis võib tema puuri abil ratastest augud läbi lasta, ning selle järele neld puuasside abil vankri alla kinnitada, mille tõttu töö suurema vastupidamise omandab (vaata joon. Nr. 51, 52).

Joon. Nr. 45, 47. Lauatükikesest valmistatud vankri eest- ja pealtvaade. Joon. Nr. 46, 48. Kastikesest valmistatud vankri pealt- ja eestvaade.

Leht 14.

JOOKSURATTAD.

Jooksurataste varred ja teljed lauatükikesest ja rattad ümarguse kasepuu kaika

otsast maha saagida ning naelte abil, veel parem telje abil, nagu seda joon. Nr. 50 ja 51 näitab, jooksuratta varre külge kinnitada.

Leht 15.

KÄRU JA JOOKSURATAS.

Käru valmistamine on sarnane eelmisel lehel näidatud jooksuratastega.

Joon. Nr. 53. Pealtvaade. Nr. 55. Küljevaade. Nr. 54. Üks jagu telje, külje ja eestvaatest ühes ratta ja rattapulga.

Joon. Nr. 56. Jooksuratas ehk eksitsentrik.

Ümarguse puukaika otsast ratta maha saagida ja temale joon. Nr. 56 näidatud kujul

kaks lauaserwakest naelte abil külge kinnitada. Lauaserwakestest olgu enne augud läbi puuritud, et pulgakased jooksu ajal kergesti liiguks. Naelte otsad on soovitatav kas ära needa ehk kõveraks murda.

Leht 16.

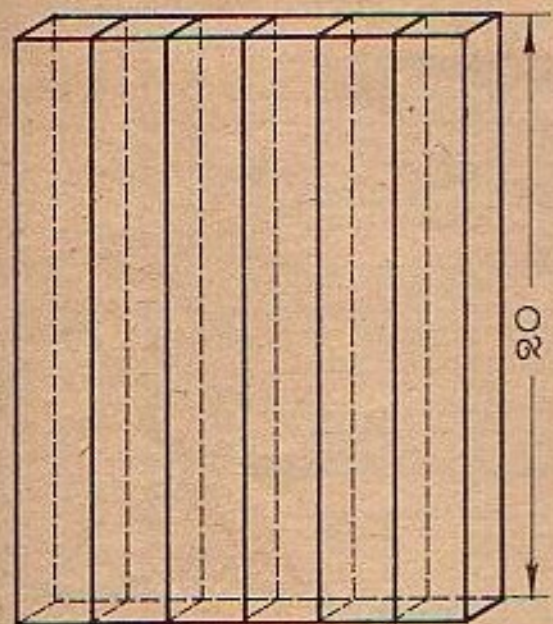
VEDUR.

Veduri aurukatel 5 sent. paksust lauast välja saagida, kaks ülemist serva tuleks joonistusel näidatud kujul ära saagida. Korstna võiks pussi abil tõmpkoonuse kujul valmistada ja siis katla külge kinnitada. Kõik muu on joonistuste peal näha.

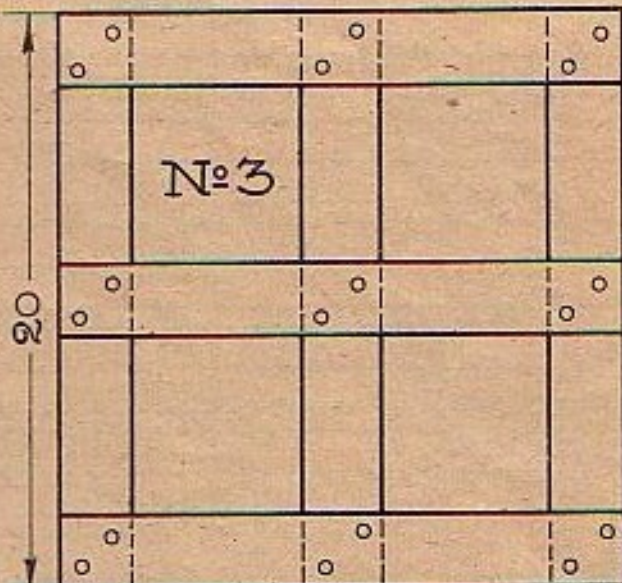
Joon. Nr. 57. Küljevaade. Nr. 58 Eestvaade. Nr. 59. Pealtvaade.

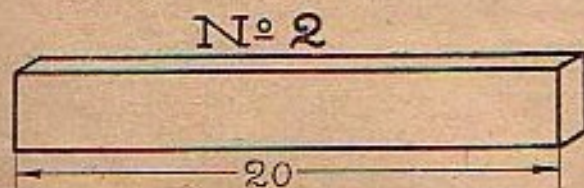
LILLEPOTIALUS

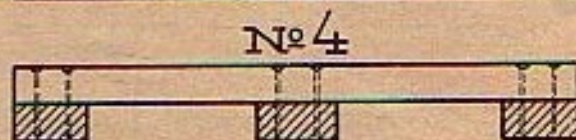
Nº 1

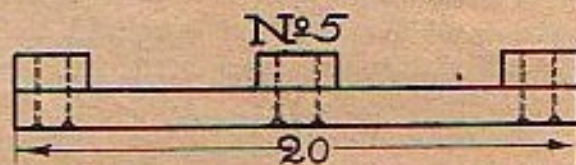
Nº 3

Nº 2

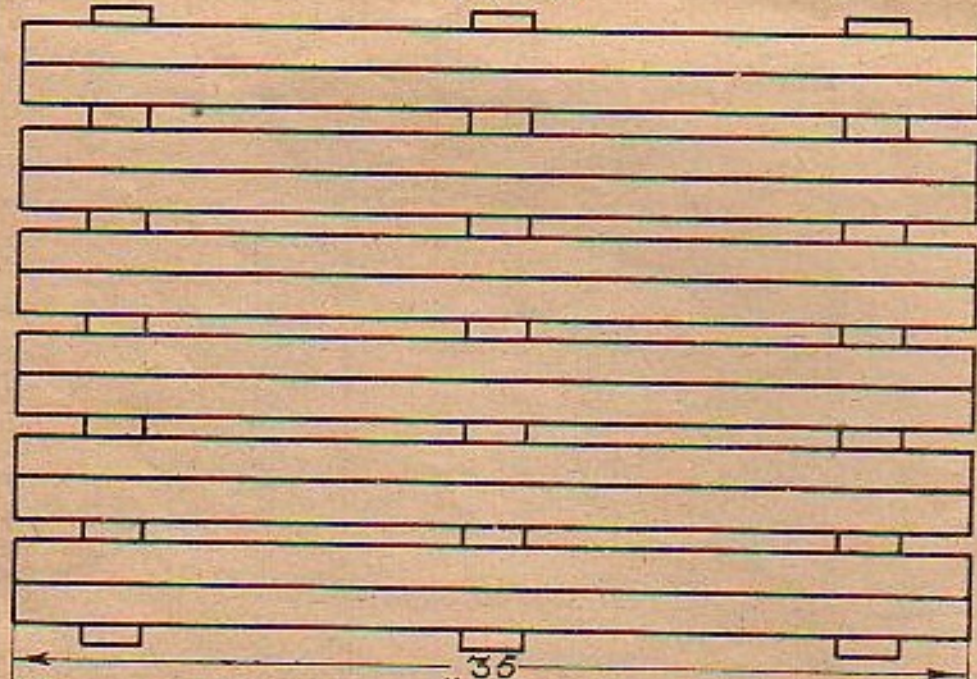

Nº 4

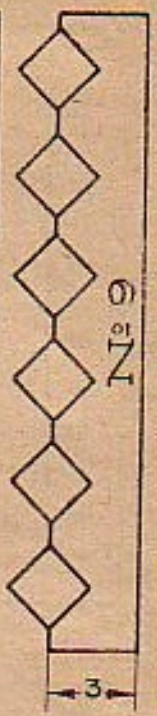

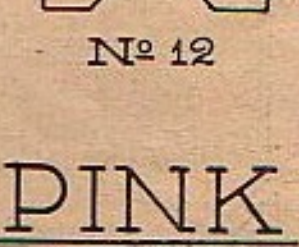
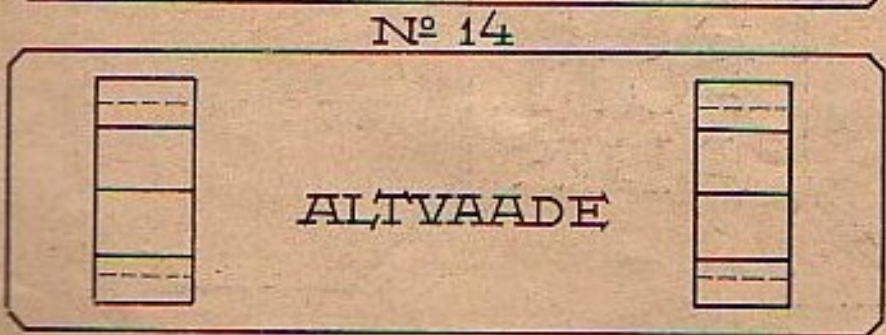
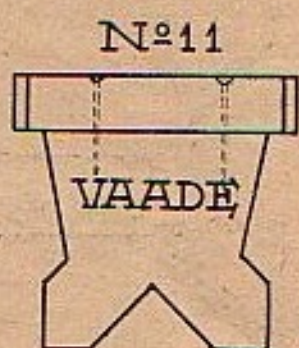
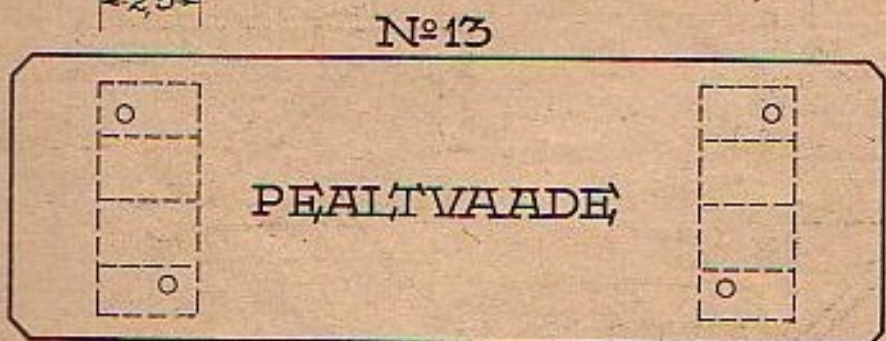
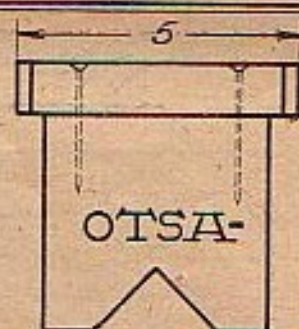
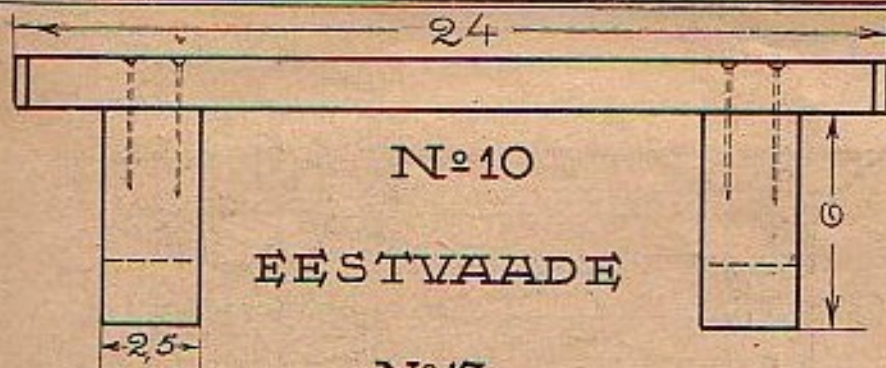
Nº 5

Nº 6

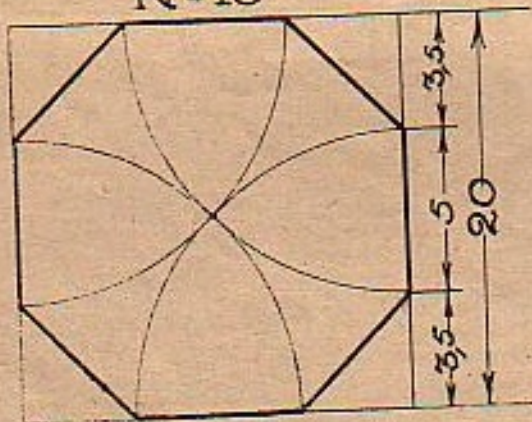

JALA PÜHISVÕRE

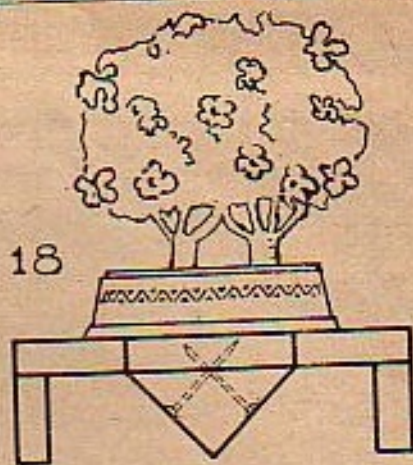

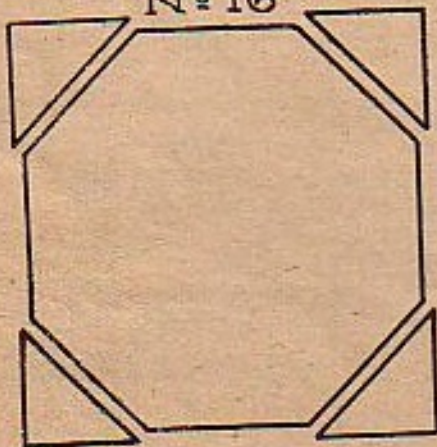
Nº 15

Nº 18

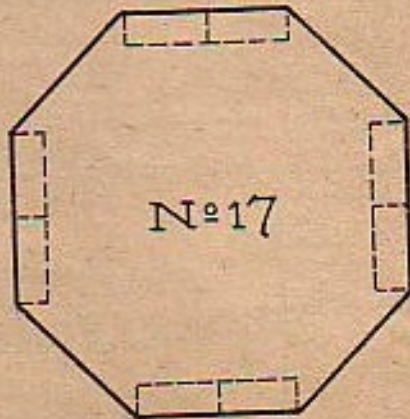

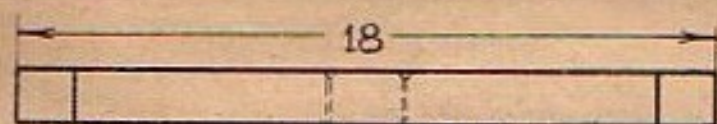
Nº 16

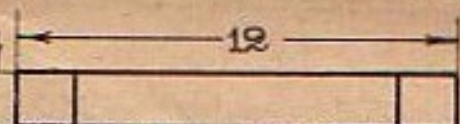
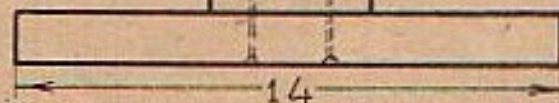
LILLE
POTI
ALUS

Nº 17

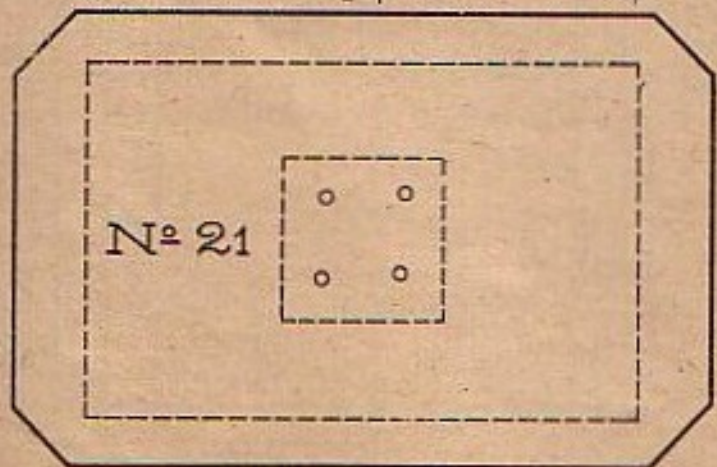
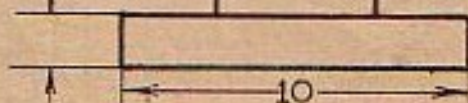

N° 19

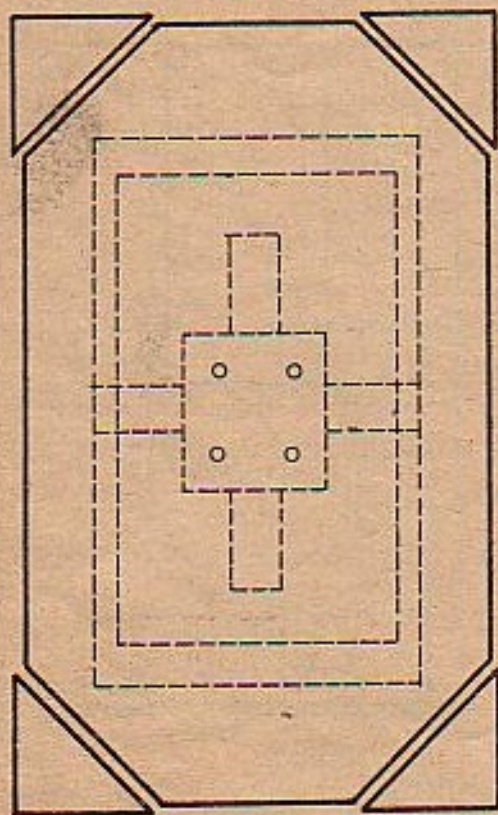
N° 20

N° 21

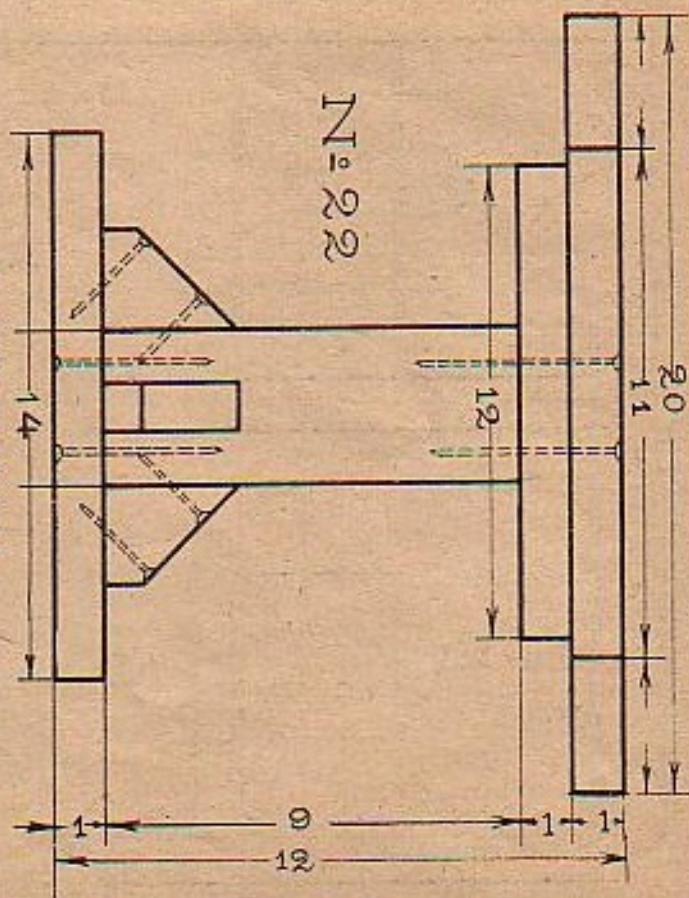
LAUD

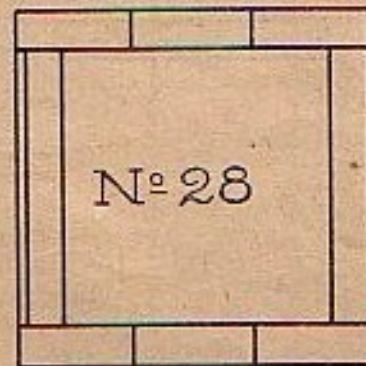
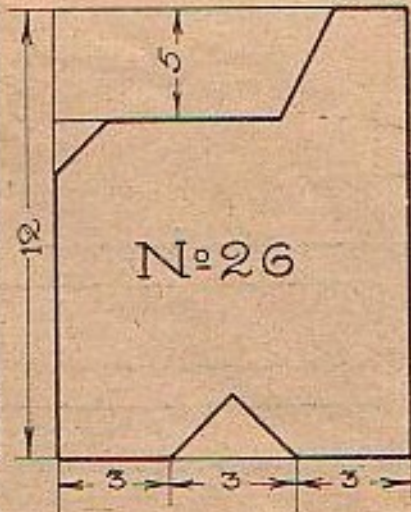
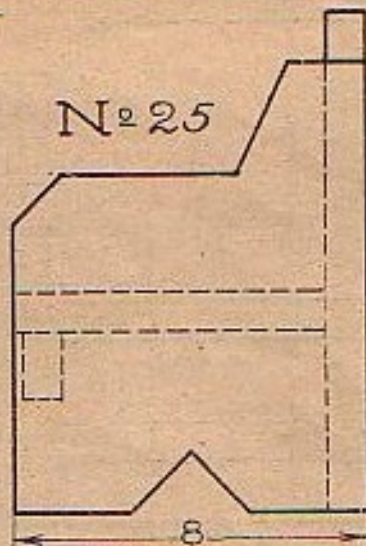
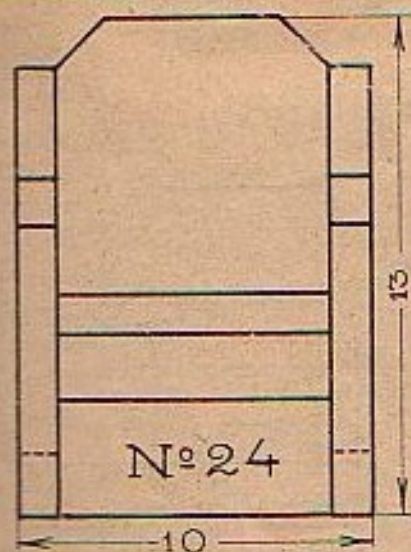
N° 23

LAUD

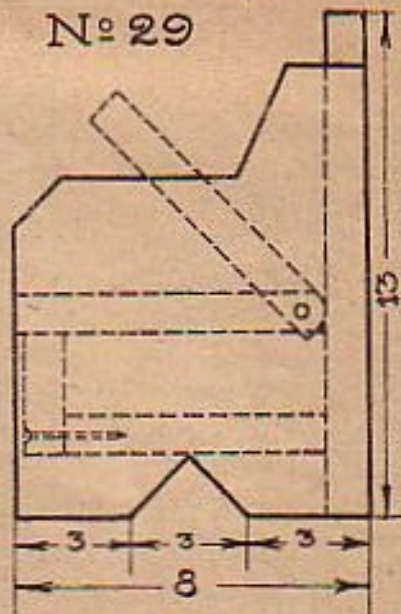
N° 22

TUGI
TOOL

Nº 29

Nº 31

20

SOHVA

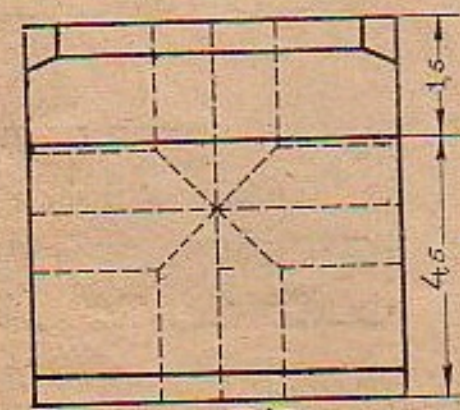
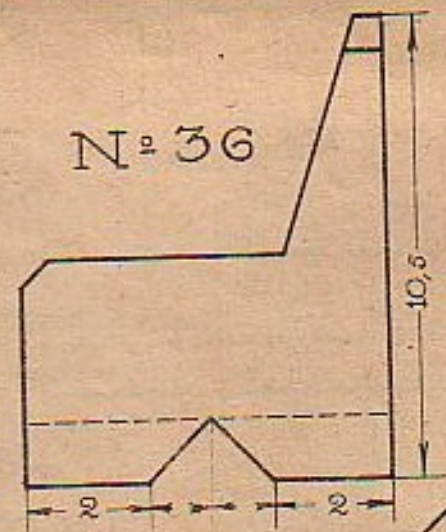
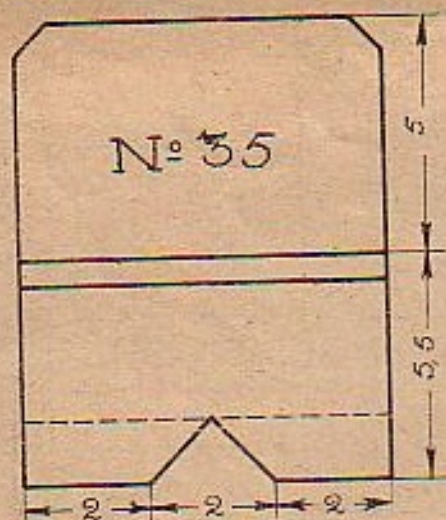
Nº 30

Nº 32

Nº 33

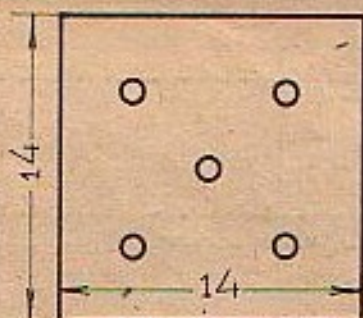
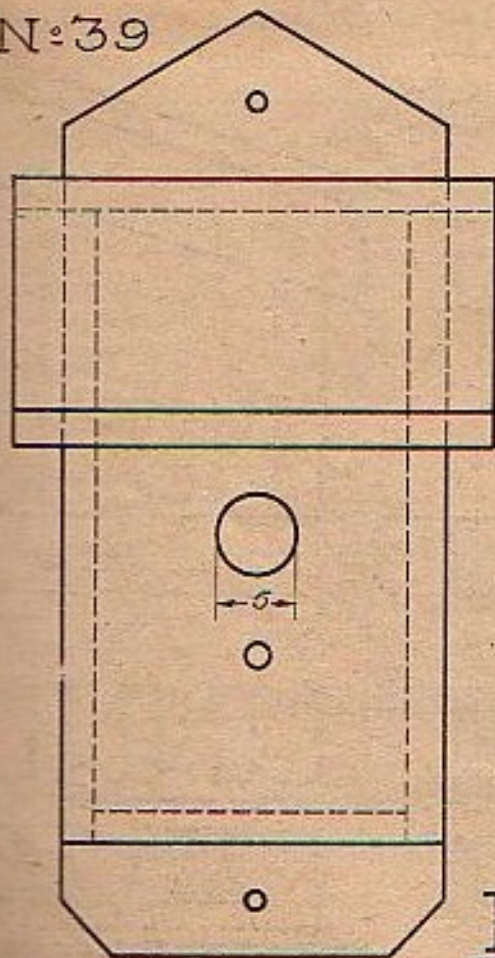
Nº 34

NUKU
SÄNG

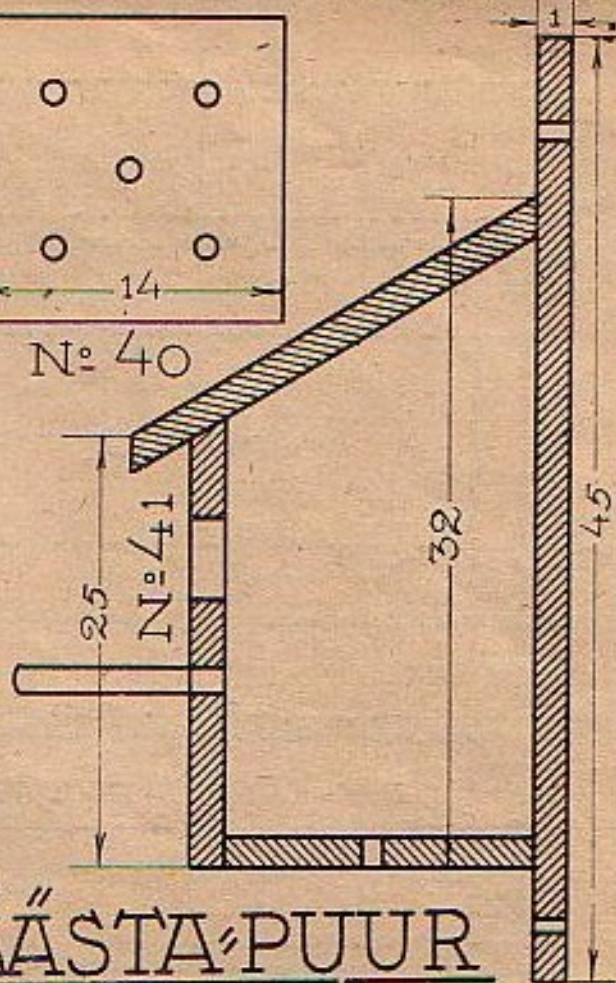

TOOL

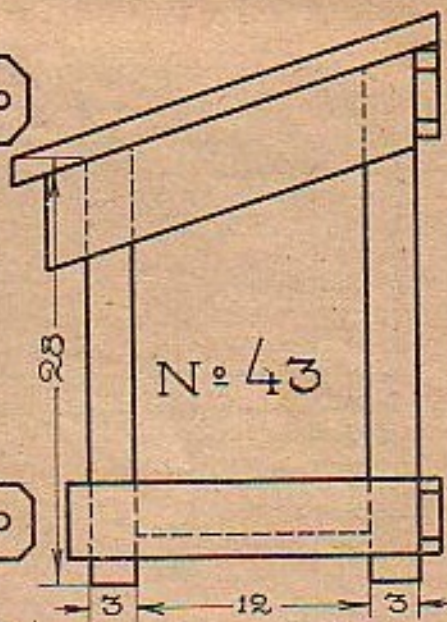
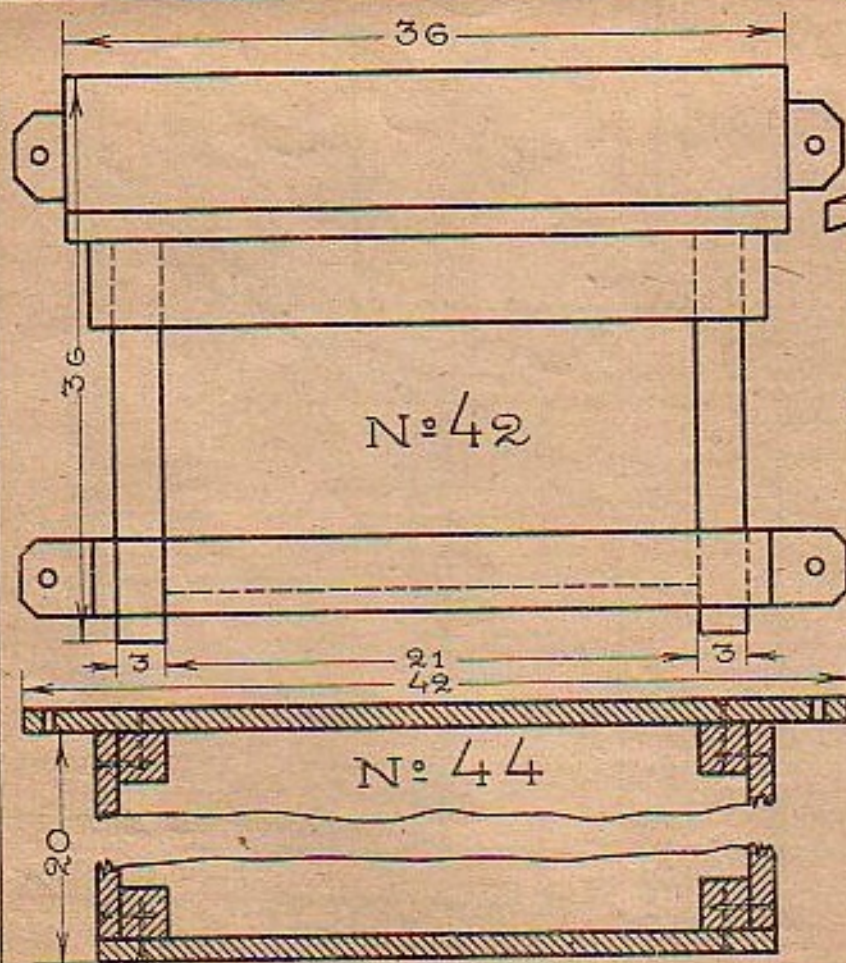
N:39

N:40

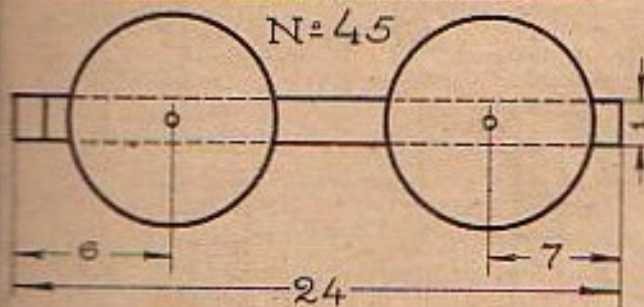
RÄÄSTÄ-PUUR

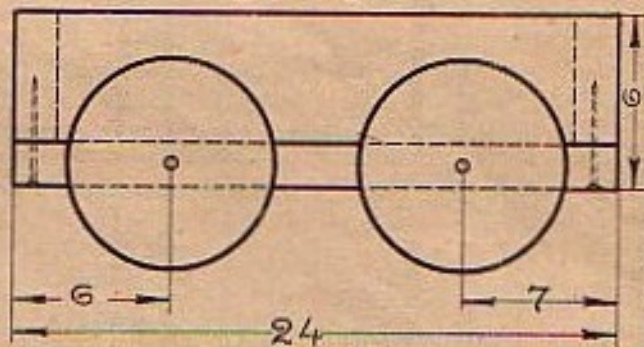
LINNU
LAVA

VANKRID

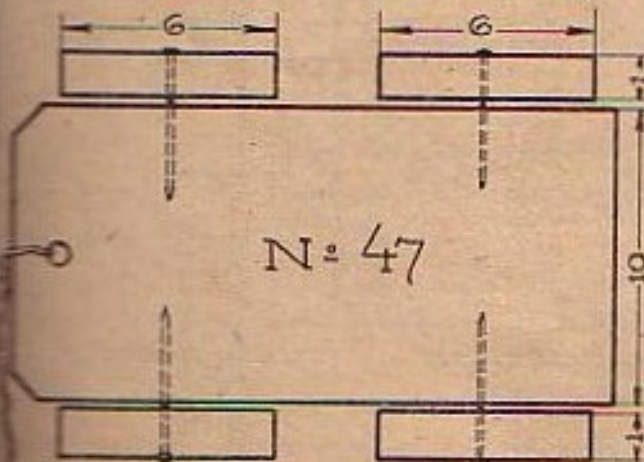
N° 45

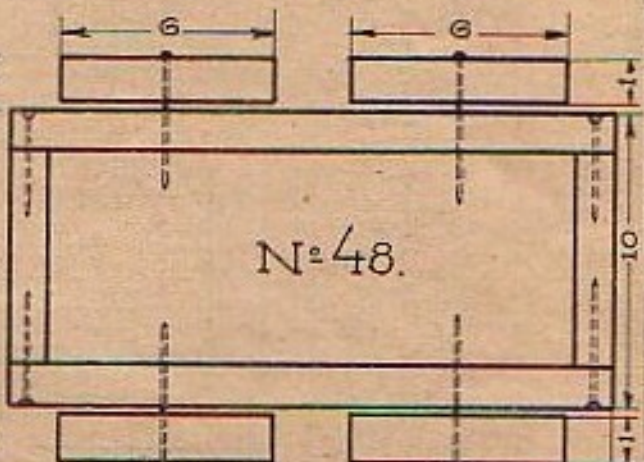
N° 46

N° 47

N° 48.

JOOKSU

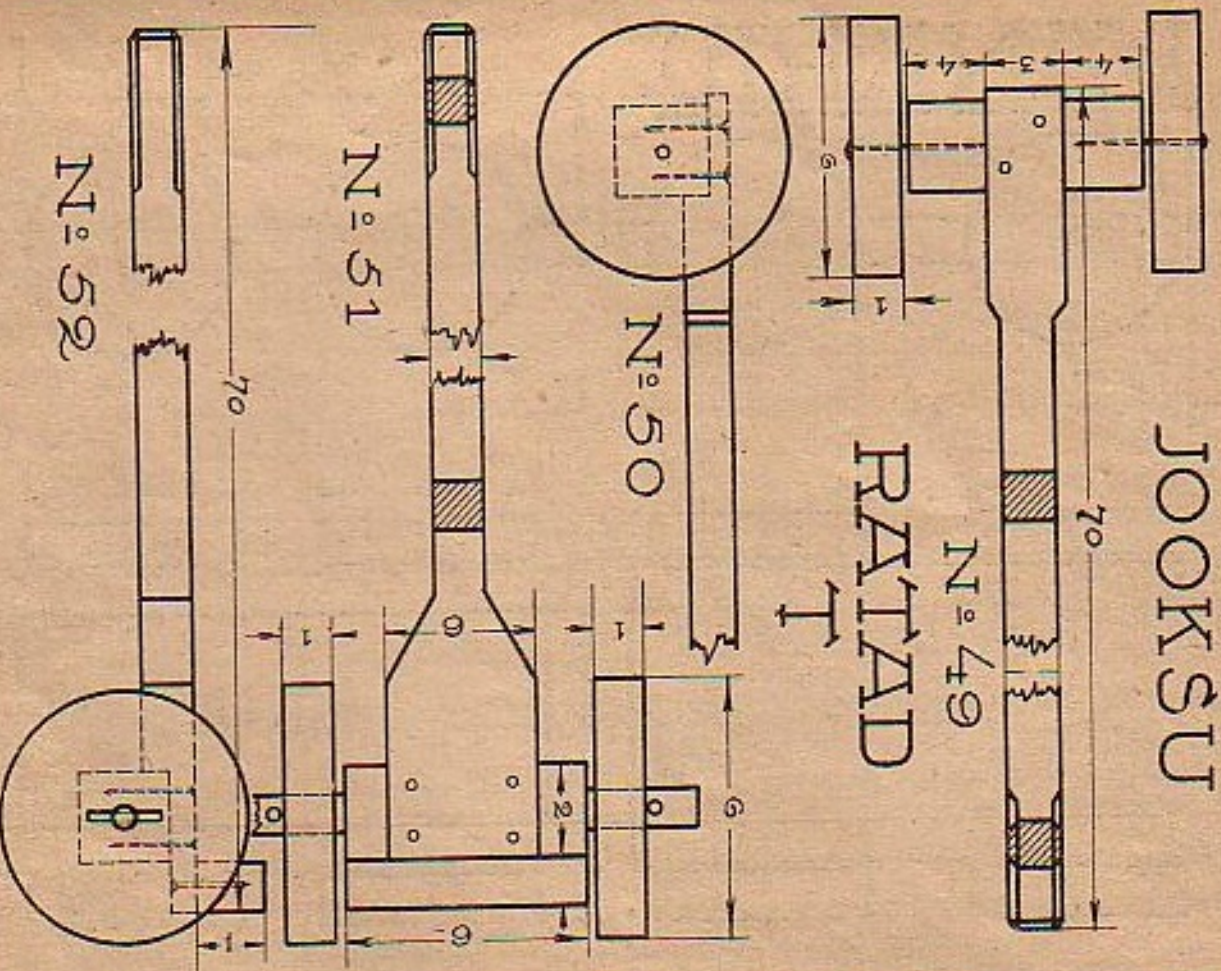
N° 49

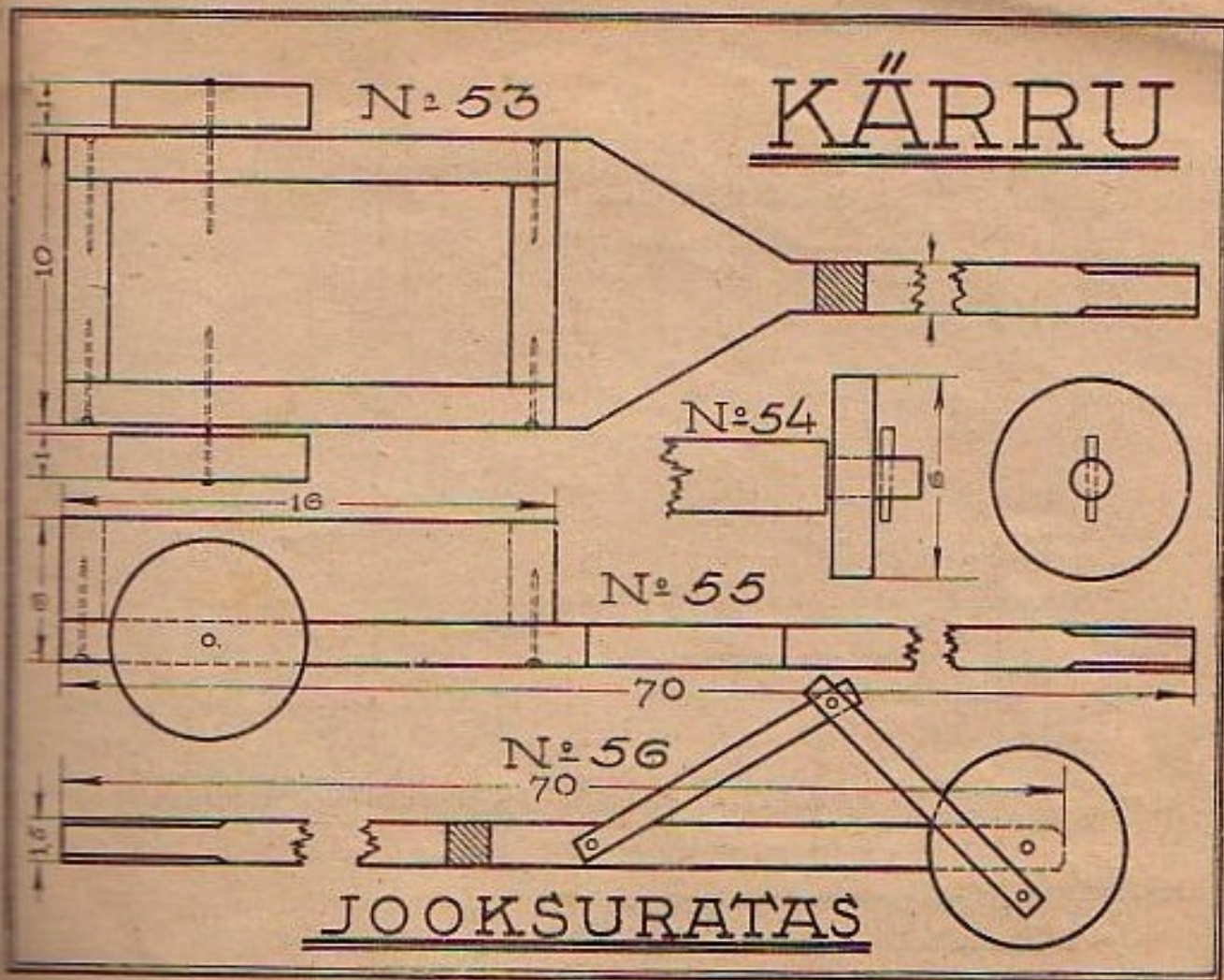
РАТЛАД
Т

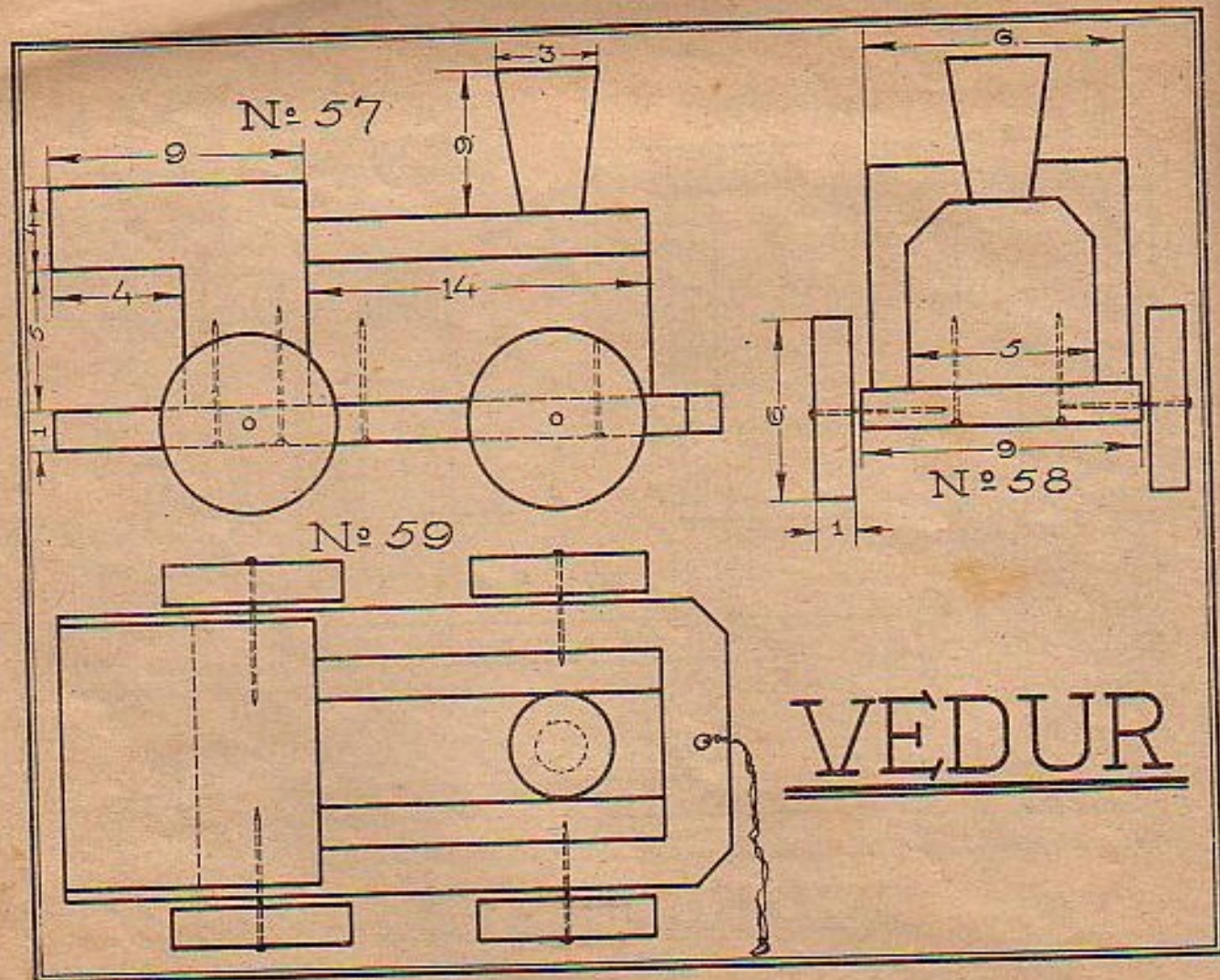
N° 50

N° 51

N° 52

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΡΟΧ.

